

МІЖНАРОДНЕ КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Методичні рекомендації

до семінарських занять і самостійної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

Електронний ресурс

Рецензенти:

І. В. Жеребятнікова – к. соц. н., доц., доцент кафедри міжнародних відносин і політичної філософії Харківського національного економічного університету імені С. Кузнеця;

Л. В. Калашнікова – д. соц. н., проф., професор кафедри соціології та масових комунікацій Криворізького державного педагогічного університету (м. Кривий Ріг).

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 8 від 21 травня 2026 року)*

М 58 **Міжнародне** культурне співробітництво : методичні рекомендації до семінарських занять і самостійної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини» [Електронний ресурс] / уклад. Л. М. Хижняк. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2026. – (PDF 65 с.)

Навчально-методичне видання містить матеріали до тем семінарських занять, тестові завдання і рекомендовану літературу, завдання до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Міжнародне культурне співробітництво». Для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітньою програмою «Міжнародні відносини». Призначено для науково-методичного забезпечення дисципліни.

УДК 378.334.02

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2026
© Хижняк Л. М., уклад., 2026

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
ВСТУП	8
ЗАВДАННЯ ДО ТЕМ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	
Розділ 1. Теоретичні основи міжнародного культурного співробітництва.	
Тема 1. Міжнародне культурне співробітництво: історичні передумови, етапи розвитку, моделі, форми і принципи	18
Тема 2. Міжнародні геокультурні трансформації та їх вплив на культурне співробітництво	20
Тема 3. Міжкультурна комунікація і крос-культурний менеджмент у міжнародному культурному співробітництві	22
Тема 4. Роль і значущість ЮНЕСКО у міжнародному культурному співробітництві	23
Розділ 2. Напрямки і практики міжнародного культурного співробітництва	
Тема 5. Практики міжнародного культурного співробітництва	24
Тема 6. Україна в міжнародному культурному співробітництві.....	26
Тема 7. Стан, проблеми та перспективи міжнародного культурного співробітництва	28
ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ. АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА	29
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЮ ТА САМОКОНТРОЛЮ ЗНАНЬ. ІНСТРУКЦІЯ ДО ВИКНАННЯ	
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	31
	60

ПЕРЕДМОВА

Мета викладання навчальної дисципліни – сформувати у здобувачів вищої освіти уявлення про стан, проблеми, напрямки і перспективи міжнародного культурного співробітництва в сучасному світі, здатність використовувати теоретичні знання у розробці та реалізації проєктів у сфері міжнародного культурного співробітництва у професійній діяльності; надавати прогнози та здійснювати аналіз щодо перспектив реалізації програм міжнародного співробітництва у культурній сфері і формувати пропозиції щодо активізації культурного співробітництва на міждержавному, регіональному і глобальному рівнях співпраці.

По закінченню вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти будуть знати концептуальні основи міжнародного культурного співробітництва (моделі, форми, принципи), сутність міжнародних геокультурних трансформацій, міжкультурної комунікації і крос-культурного менеджменту та їх вплив на культурне співробітництво; уміти аналізувати роль ЮНЕСКО у збереженні культурної спадщини; отримають здатність професійно розробляти та реалізовувати культурні проєкти; розв’язувати проблеми культурних практик; визначати стан, проблеми та перспективи міждержавного та міжнародного культурного співробітництва окремих країн.

Самостійна робота при вивченні дисципліни включає такі види роботи:

- 1) підготовка до аудиторних занять (лекцій, семінарських занять);
- 2) самостійне опрацювання тем навчальної дисципліни згідно з рекомендованою літературою та самостійним пошуком джерел;
- 3) підготовка аналітичної довідки в межах самостійної роботи.

До структури навчальної дисципліни входить сім тем. Освоєння матеріалу варто почати з перегляду лекційних матеріалів і ознайомлення з рекомендованою літературою (основною й допоміжною). До тем рекомендовано також завдання, які передбачають перегляд навчальних лекцій з питань культурного співробітництва. Ці завдання поглиблюють вивчення

дисципліни. Далі йде опанування змісту й завдань до тем згідно з планом семінарів до теми. Треба підготуватися до дискусії за питаннями, що винесено на обговорення, для чого доцільно зробити певні нотатки. Участь у дискусії на семінарі дозволяє здобувачу вищої освіти розкрити ерудицію, критичне мислення, представляти власну точку зору на різні аспекти використання принципів, методів та інструментів у практиках міжнародного культурного співробітництва.

Успішне оволодіння навчальною дисципліною вимагає відповідального ставлення до виконання завдань, передусім до тих, де від здобувача очікується власна розробка, проведення аналітики з питань включення країни до міжнародного культурного співробітництва (це стосується насамперед виконання аналітичних завдань в межах самостійної роботи). Рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами роботи на семінарських заняттях, якості підготовки текстів завдань, завдань до самостійної роботи, презентацій та виступів (індивідуальних і в групі до двох осіб).

Використанню тестових завдань з метою самоконтролю знань та підготовки до підсумкового контролю (заліку) допоможе Інструкція до виконання тестових завдань, наведена перед тестами.

Таблиця 1. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота								Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1				Розділ 2			Самостійна робота (аналітична довідка)			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7				
6	6	6	6	6	6	6	18 (3 завдання x 6 балів)	60	40	100

За поточне оцінювання здобувач може одержати до 60 балів: до 42 балів на семінарах за 7 темами і до 18 балів – за виконання трьох завдань до самостійної роботи. Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового контролю – 30 балів.

Таблиця 2. Критерії оцінювання відповіді на завдання до тем

<i>Дуже високий рівень 6 балів</i>	Відповідь повна, глибока та змістовна, креативна і самостійна. Є аргументи і приклади.
<i>Високий рівень 5 балів</i>	Відповідь повна, глибока, самостійна та змістовна. Однак положення не достатньо обґрунтовані.
<i>Середній високий рівень 4 бали</i>	Відповідь змістовна, добре володіння поняттями дисципліни. Є деякі змістовні неточності, помилки.
<i>Середній низький рівень 3 бали</i>	Середній рівень знань теоретичного та практичного матеріалу з теми; посереднє володіння термінами та поняттями дисципліни. Є деякі змістовні неточності, помилки. Бракує прикладів.
<i>Низький рівень 2 бали</i>	Відповідь характеризується слабким і невпевненим знанням як теоретичного, так і практичного матеріалу. Багато помилок, немає обґрунтування та прикладів.
<i>Дуже низький рівень 1 бал</i>	Дуже слабкий рівень знань; відсутні навички аналізу проблем міжнародного культурного співробітництва.

Таблиця 3. Критерії оцінювання аналітичної довідки до самостійної роботи

Критерії	Максимальна кількість балів
Обґрунтування мети та правових основ культурного співробітництва	6
Опис форм, проєктів (міждержавних і міжнародних) культурного співробітництва, наведення прикладів найбільш успішних заходів	6
Оцінка стану, проблем та перспектив культурного співробітництва між країнами. Розробка порад по підвищенню ефективності співпраці у сфері культури між країнами у спільній міждержавній і міжнародній співпраці. Висновки. Список використаних джерел	6
Разом	18

Таблиця 4. Критерії оцінювання одного завдання аналітичної довідки

Критерії	Максимальна кількість балів
1) Актуальність теми (проблеми). Самостійність та оригінальність тексту	2
3) Обґрунтованість положень. Наявність та аналіз прикладів	2
5) Грамотність, оформлення тексту за вимогами	2
Разом	6

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни включає виконання екзаменаційної роботи, яка містить 35 тестових завдань та 1 теоретичне творче питання. Максимальна кількість балів, яка може бути нарахована під час підсумкового контролю: за тести, 35 балів за 35 тестів (оцінювання: один бал за одну правильну відповідь), за теоретичне питання – до 5 балів.

Екзаменаційна робота виконується дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Міжнародне культурне співробітництво».

Критерії оцінювання теоретичного питання до екзаменаційної роботи:

5 балів - здобувач цілком і всебічно розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити;

4 бали - здобувач розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, але спостерігаються деякі упущення при відповідях та неточні й поверхові обґрунтування;

3 бали - здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє його сутність, намагається робити висновки, але слабо орієнтується в джерелах, припускається помилок, матеріал викладає нелогічно;

2 бали - здобувач розкрив питання, однак матеріал викладає нелогічно

1 бал – припускається грубих помилок, не розуміє його сутності, не орієнтується в теоретичних і практичних питаннях міжнародного культурного співробітництва;

- 0 балів – завдання не надіслано на перевірку або текст представленої відповіді не стосується екзаменаційного творчого теоретичного питання.

ВСТУП

Міжнародне культурне співробітництво базується на тому, що культурні права відносяться до базових прав людини. Правове й практичне забезпечення державою міжнародно-визнаних культурних прав стає нормою для цивілізованої демократичної держави. Однак у сучасному нестабільному світі, де турбулентні міжнародні відносини, культурні та природні здобутки людства постійно перебувають під загрозою руйнації та зникнення. Посилюють цю небезпеку: стрімка урбанізація, бідність, природні катаклізми, незаконні розкопки, забруднення довкілля, військові конфлікти; байдужість людей, низький рівень культури й поінформованості щодо важливості збереження культурних надбань.

Культура є основою сталого розвитку, впливаючи на економічну, соціальну та екологічну сфери. Міжнародне культурне співробітництво, по-перше, є ключовим інструментом для досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР) – особливо це стосується ЦСР 4, ЦСР 8, ЦСР 11-12, ЦСР 16, а по-друге, покликане поєднувати збереження культурної спадщини з економічним та соціальним розвитком; по-третє, сприяє розвитку креативних індустрій; по-четверте, забезпечує стаке управління територіальними спільнотами (містами) і у цілому підтримує культурне різноманіття та зміцнює мир.

Основні тези, актуалізовані в навчальній дисципліні.

1. Підходи до розуміння культури: предметно-ціннісний; діяльнісний; видово-атрибутивний; суспільно-атрибутивний; інформаційно-знаковий; системоутворюючий. Світова культура – це безліч самобутніх культур, які знаходяться в діалозі і взаємодії одна з одною, при чому діалог і взаємодія йдуть не тільки по осі теперішнього часу, але й по осі «минуле-майбутнє», це також єдиний культурний потік від давнини до наших днів, від Сходу на Захід, від Заходу на Схід. Міжнародне культурне співробітництво під впливом співіснування двох концепцій: О. Шпенглер вважав, що історія культури може бути представлена лише як сукупність локальних культур, що виникають

послідовно; А. Тойнбі зазначає, що всесвітня історія постає у вигляді сукупності історій самостійних "цивілізацій". Щодо долі культури існує два різних розуміння. Оптимісти: світова культура на правильному шляху, майбутнє за наукою, технікою, інформацією, регіонально-організованою економікою, а цінності західної культури (успіх, влада, особиста воля, сила і т. д.) є істинними. Песимісти, починаючи від О. Шпенглера, упевнені в зворотному: сучасна світова культура, хилиться до сутінків, кризи. Чинники, які актуалізують проблему культури і міжнародної співпраці: усвідомлення принципової значущості розмаїття культур та унікальності кожної культурної традиції; кризові явища в культурі, зумовлені експансією діяльнісного типу ставлення до світу; порушення кореляції історичного і культурного розвитку; проблематизація самоусвідомлення людиною себе та смислових перспектив свого розвитку; руйнація «екології духа»; зниження питомої ваги та ролі високих культурних зразків та поширення низькопробних культурних форм; загострення питання культурної ідентифікації.

2. Концептуальні основи міжнародного культурного співробітництва описують поняття і моделі. Поняття «міжкультурна взаємодія» запропоновано Г. Трейгером та Е. Холлом як важливий процес взаємодії між представниками різних культурних груп. Це складне і багатогранне явище, що базується на спілкуванні та контакті між людьми. Міжкультурна взаємодія має вирішальний вплив на подальший розвиток відносин між взаємодіючими сторонами та їх представниками. Концепції міжкультурної взаємодії в умовах глобалізації та сучасних міжнародних відносинах: мультикультуралізм; моделі міжкультурних взаємодій Ф. К. Боку; концепція глокалізації (запропонував Р. Робертсон); концепція міжкультурної взаємодії (запропонував Я. Пітерс); концепція макдональдизації (запропонована Дж. Рітцером). Типологія міжкультурних взаємодій американського антрополога Ф. К. Боку включає п'ять основних моделей: 1) модель «гетто» – означає створення власного замкнутого культурного середовища для відокремлення від будь-якого зіткнення з чужою культурою; 2) модель «асиміляція» –

передбачає засвоєння чужої культури та відмову від своєї; 3) модель доброзичливого та відкритого ставлення до обох культур; 4) модель «часткова асиміляція» – дозволяє зберегти вірність своїй традиційній культурі, але поступатися в одній зі сфер життя іншого культурного середовища; 5) модель «колонізація» – передбачає активне нав'язування власних цінностей та моделей поведінки чужій культурі. Процес міжкультурної взаємодії є динамічним і складним та супроводжується значними змінами. Контакти між культурами не тільки сприяють формуванню світової інтеграції, але і призводять до появи нових культурних і соціальних реалій. Формування загальнолюдської культури та поширення культурної глобалізації сприяє підвищенню кількості та інтенсивності міжнародних зв'язків – політичних, економічних, комунікаційних і культурних.

Культурне явище, яке виникає в одному регіоні або життєвій сфері, швидко розповсюджується по всьому світові і віддзеркалюється на характері розвитку різних областей суспільного життя різних країн.

Тенденції культурної глобалізації реалізуються в той момент коли будь-яка соціальна група виявляє бажання прийняти елементи загальнолюдської культури, що є відповідними її рівню розвитку та можливостям. Форми реагування культурних систем на глобалізаційні процеси: культура конкуренції; культура конфронтації; культура кооперації.

3. У міжнародному культурному співробітництві особливу роль відіграють його комунікативний супровід (міжкультурна комунікація) і керованість процесом (крос-культурний менеджмент). Культура кожної країни є первинною до її економіки, політики, права та моралі. Поінформованість про культуру іншої держави означає розуміння цінностей та поглядів іншої культури. До аспектів міжкультурної комунікації, які впливають на міжнародне співробітництво, відносяться: мова, діалект, соціальні норми, діловий етикет, релігія, цінності; кухня, гігієна, комфорт, особисті уподобання; історичні події, націоналізм, правові обмеження; тарифи, географічна віддаленість, топографічні умови; багатосторонні союзи

та політичні конфлікти. Три складові, на інтеграції яких базується зміст міжкультурної комунікації: мова, що відображає культуру народу; культура, що передає особливості суспільно-історичних умов; особистість, яка формується у ході освітньої і соціо-культурної діяльності. Моделі національних міжнародно-культурних комунікацій: пріоритет національної культури (етнокультурний центризм), а отже і нації; культурна спорідненість народів (міжкультурний релятивізм); співіснування ідеї універсальних культурних цінностей (прав людини та демократичного поступу). Виділяють ширококонтекстуальні і вузькоконтекстуальні культури у міжнародній комунікації.

Основний культурний інтерес до проблематики крос-культурного менеджменту виник в Європі і США наприкінці 1980-х – початку 1990-х років, коли опублікувались основні дослідження Г. Гофстеде і Ф. Тромпенаарса та Найджела Холдена, які стали класиками крос-культурного менеджменту. Крос-культурний менеджмент включає створення і застосування технологій управління культурним розмаїттям в умовах глобалізації, які успішно діють у різних культурах для запобігання міжкультурним конфліктам, а також здатність розуміти і використовувати особливості національних культур, міжособистісних комунікацій і етики у соціальних взаємодіях в різних сферах і на різних рівнях, у тому числі міжнародному. Крос-культурні навички – це розуміння природи культури та того, що культура впливає на поведінку людини у повсякденному житті і на робочому місці; розуміння відмінностей між культурами і того, як культурні фактори впливають на організацію структур, систем та пріоритетів; уміння запроваджувати елементи однієї культури в іншу; розуміння того, як глибоко елементи однієї культури можуть бути запроваджені в іншу, та навпаки. Культурний інтелект, затребуваний у міжнародному співробітництві, дає людям можливість усвідомлювати можливі культурні відмінності, з якими вони можуть зіткнутися всередині країни та за її межами.

4. Культурні цінності і культурна спадщина розглядаються у контексті геокультурної динаміки. Міжнародна охорона культурної спадщини – створення системи міжнародного співробітництва, визначення заходів допомоги державам-учасникам у зусиллях, спрямованих на збереження і виявлення цієї спадщини. Передбачено комплексний підхід до проблеми – розглядаються одночасно питання національної та міжнародної охорони культурної спадщини. При такому підході головну відповідальність за збереження культурних цінностей, які входять до світової спадщини, несе держава, на території якого ці цінності знаходяться.

Після Другої світової війни культуроохоронна діяльність була виведена за межі національної практики, а захист культурно-історичної спадщини став глобальним завданням й спільною метою всієї міжнародної спільноти.

ЮНЕСКО – перший осередок розробки політики в галузі культури на міждержавному рівні. Політика, розроблена ООН з питань освіти, науки, та культури містить інклюзивні законодавчі акти, стандарти, інструменти конкретних оперативних дій, які забезпечують та стимулюють розвиток культури, сприяють нарощуванню культурних установ, мереж професіоналів, залученню населення по всьому світу до культуротворення. Місія ЮНЕСКО полягає у сприянні зміцненню миру, сталого розвитку та міжкультурного діалогу шляхом освіти, науки, культури, комунікації та інформації – п'яти ключових секторів функціонування ЮНЕСКО.

У країнах світу існує багато питань щодо розвитку культурної сфери: руйнування пам'яток, недостатня увага з боку урядів, неналежне виконання основних законодавчих положень тощо. Співробітництво з ЮНЕСКО в цій сфері дає поштовх до більш активної дії держав.

Основні напрямки міжнародного захисту культурної спадщини у контексті геополітичної динаміки (з досвіду міжнародної співпраці у сфері культури). 1. Законодавчий – вимога до всіх учасників міжнародного співробітництва дотримуватися норм міжнародного права. Наприклад, прийнята у 1954 році Гаазька конвенція закликала держави-учасниці

утримуватися від нападів на культурні об'єкти та сховища колекцій навіть під час війни. ЮНЕСКО разом з іншими інституціями допомагає реєструвати напади на культурні об'єкти, щоб винуватці були притягнуті до відповідальності в міжнародних судах і понести покарання.

2. Ресурсний. Культурна спадщина має бути захищена фізично і збережена для культурного споживання і майбутнього. Сучасні інформаційні технології дозволяють оцифрувати культурні колекції. Це варто робити у мирний час, щоб під час воєн мати можливість не зупиняти культурний процес, мати дані про масштаб пошкодження культурних об'єктів для їх відтворення. Допомога з боку світової спільноти полягає в наданні фінансових, матеріальних, людських ресурсів культурним осередкам. Міжнародні інституції, волонтери, колективні та індивідуальні донори своєю діяльністю здатні стабілізувати культурні об'єкти, залучаючи політичні, економічні, правові механізми й інструменти для того, щоб оперативно захистити культурні об'єкти колекції шляхом їх релокації при можливості чи врятування при пошкодженні.

3. Організаційний – полягає в координації дій учасників культурного процесу. Найбільш успішним виявляється запровадження партнерських відносин, включення до них міжнародних організацій (ЮНЕСКО та інших), урядових установ, бізнесових структур, інституцій громадянського суспільства (міжнародних благодійних фондів, волонтерських структур), органів місцевого самоврядування.

4. Науковий, інформаційно-аналітичний. Потребує узагальнення досвіду збереження культурної спадщини під час численних військових конфліктів, які спричинили втрати культурного надбання людства (наприклад, у Сирії, Іраку та Афганістані, в Україні).

5. Медійний – репрезентує події культурного життя через засоби масової інформації і масового впливу. Зрештою, комунікативний простір таким чином стає культурно насиченим. Інформаційно-комунікативний супровід розвитку культури здатний популяризувати культурні надбання минулого і сучасності, формувати міжнародну громадську думку і мобілізувати уряди країн і громадськість на розвиток культури. У сучасному світі актуалізовано питання

щодо комунікативних стратегій розвитку культури на різних рівнях: міжнародному, державному, регіональному, локальному.

Соціокультурні системи наразі переходять на цифрову платформу за рахунок оцифрування (переведення інформації в цифровий формат) і впровадження цифрових технологій у сферу культури. Відбувається активний процес формування цифрового простору взаємодії користувачів цифрових технологій серед споживачів культурних послуг і продуктів. У полікультурному суспільстві розбіжності стосовно різних культур (існуючих традицій і відношення до них) здатна долати культурна толерантність, формування якої є завданням інституцій, задіяних у сфері міжнародного співробітництва.

5. У навчальній дисципліні розглядаються основні практики міжнародного культурного співробітництва: туризм (культурний туризм), міжнародні фестивалі, бібліотеки, музеї, виставково-ярмаркова діяльність, аукціони та артринок.

Наприклад, міжнародне співробітництво в сфері туризму розвивається в двох формах: співробітництво на двосторонній основі і співробітництво на багатосторонній основі (передбачає координацію спільних дій щодо розвитку міжнародного туризму між кількома країнами, де співпраця здійснюється на основі регулярного скликання міжнародних нарад, форумів з питань туризму і подорожей, а також створення і роботи різних міжнародних туристських організацій). На початок ХХІ ст. у світі налічувалося близько 170 міжнародних туристських організацій. Принципи, якими керується міжнародний туризм: визнання рівних прав народів у визначенні своєї долі, визначення самобутності культур, повага моральних цінностей народів, право людини на повагу її гідності та індивідуальності. Види культурного туризму: висококультурний туризм (туризм культурної спадщини, музейний туризм, літературний туризм); освітній туризм (навчальні поїздки, тематичні подорожі, мовні подорожі); універсальний туризм (етнічний, екзотичний

туризм, релігійний та паломницький туризм, хобі-туризм тощо); за місцем або маршрутом подорожі та тематикою (культурна спадщина, сучасний туризм).

6. Україна у міжнародному культурному співробітництві займає особливе місце, адже культура поступово стає загальнонаціональним пріоритетом і формує імідж держави. Цілі міжнародного культурного співробітництва України: інтеграція української національної культури до світового культурного простору; формування привабливого міжнародного іміджу України засобами української культури та культурної спадщини; використання активних міжкультурних контактів задля зміцнення позиції України на міжнародній арені; зміцнення культурних та міжлюдських зв'язків з українською діаспорою по всьому світі; просування українського культурного продукту на міжнародний культурний ринок. Умови реалізації участі України в європейському та світовому культурному співробітництві: активне здійснення політично значущих культурних ініціатив міжнародного характеру.

Головні досягнення української культури в міжнародному контексті: існування визнаних у світі видатних мистецьких шкіл та окремих яскравих митців у таких сферах, як академічна музика, хореографія, театр тощо, які довели свою конкурентоспроможність на міжнародному рівні; наявність багатої культурної спадщини (часто не відомої за кордоном, але потенційно привабливої для зарубіжних туристів, учених, митців); певний досвід вдалої участі в міжнародних мистецьких фестивалях, конкурсах, виставках. Проєкти, які реалізуються в Україні і за кордоном як результат міжнародної співпраці: донорські програми ЄС, програми США, Франції, Чехії, Румунії та ін. Найбільш впливовою є «Креативна Європа» – це рамкова програма Європейського Союзу, спрямована на підтримку культурного, креативного та аудіовізуального секторів. Метою програми є захист, розвиток та промоція європейського культурного та мовного розмаїття та спадщини, а також підвищення конкурентоспроможності та економічного потенціалу сектору культурних та креативних індустрій, зокрема аудіовізуального.

Україна приєдналася до Проєкту у сфері цифровізації охорони культурної спадщини (е-Спадщина), який включає чотири напрямки: навчання сучасним засобам цифровізації інфраструктури музеїв; реєстр культурної спадщини; реєстр нематеріальної спадщини; музейний фонд.

7. У міжнародному культурному співробітництві в умовах глобального цифрового суспільства використовуються такі інструменти для просування закладів культури і культурних проєктів: веб-сайти, онлайн-платформи, онлайн-магазини, аукціони та ярмарки, блоги та відео-блоги, соціальні мережі тематичні сайти. Цифрова культурна дипломатія використовує потужність технологій для створення віртуальної арени для національних культур. Інструменти цифрової культурної дипломатії: соціальні медіа (X, Facebook, Instagram і YouTube); віртуальні культурні події (цифрові виставки, віртуальні екскурсії музеями, онлайн-вистави та фестивалі); культурні платформи (культурні веб-сайти, онлайн-бібліотеки та сервіси потокового передавання); інструменти для відео-конференцій; платформи електронної дипломатії.

Культурна політика ЄС, на відміну від інших сфер залишається компетенцією національних урядів країн-учасниць, регулюється основними інституціями ЄС. Основні пріоритети програми ЄС «Креативної Європи»: інклюзивність, різноманітність, гендерний баланс та екологічність. У галузі культури та творчої індустрії в Європі функціонує декілька мереж, які об'єднують організації через культурні центри, окремих митців, авторів. Приклади мереж, які функціонують на міжнародному рівні: Trans Europe Halles (ТЕН), European Creative Business Network (ECBN), IETM – спеціалізована мережа театрів і організацій перформативного мистецтва; Мережа N.I.C.E. – Network for Innovation and Creativity in Europe.

Щороку 15 квітня світ відзначає одразу два свята – Всесвітній день мистецтва та Міжнародний день культури. Вони нерозривно пов'язані між собою, адже культурна спадщина – це пам'ять нації, її сукупний образ, історичний і культурний доказ її існування.

ЗАВДАННЯ ДО ТЕМ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Міжнародне культурне співробітництво: історичні передумови, етапи розвитку, моделі, форми і принципи

План

1. Культура: сутність, міждисциплінарні підходи до вивчення.
2. Чинники, які актуалізують проблему культури у міжнародних відносинах.
3. Культурне різноманіття як суспільна проблема: сутність, соціокультурна значимість. Світова культура.

Орієнтовні теми доповіді і дискусії

Еволюція наукових поглядів щодо поняття культури і культурного співробітництва.

Інформаційно-комунікативні технології як рушійна сила соціокультурного розвитку.

Структура культури Г. Хофстеде як інструмент для розуміння систематичних відмінностей між культурами.

Історична пам'ять: на перехресті культур і традицій.

Соціокультурний образ цифрового покоління: вплив культурного співробітництва на його формування, стан і розвиток.

Міжнародне культурне співробітництво: історичний контекст, етапи розвитку.

Участь у культурі громадян як складова культурних політик демократичного суспільства.

Завдання

1. Підготувати есе на одну з тем:

Чим культури відрізняються один від одного?

Культура XXI століття – це єдність крізь різноманіття.

2. Розкрити роль цінностей у міжнародному культурному співробітництві в сучасному світі на основі критичного осмислення наведеної

нижче тези: «Глобалізаційні процеси, що послуговуються кількома міжнародними мовами і сприяють розмиванню державних кордонів, призвели до того, що культури дедалі частіше почали визначати себе не мовними та етнічними ідентичностями, а цінностями. Мова чи колір шкіри перестають мати значення для спільного проживання, значно важливішими стають світоглядні орієнтири, ціннісні уявлення та пріоритети» [51, с. 144].

3. Розкрити сутність і наслідки краху культурного європоцентризму, тобто способу судити про культурність різних та несхожих один з одним народів за їх відповідністю лише одному – європейському зразку. Описати, як цей тренд впливає на міжнародне культурне співробітництво. Навести приклади.

4. Розкрити і пояснити тезу щодо впливу на міжнародне культурне співробітництво ЄС культурної політики: «Єдина культурна політика є невиправданою і необхідно захищати плюралістичний характер європейської спільноти». Навести приклади.

Рекомендована література

Основна: 4, с. 112-118.

Допоміжна: 13-14; 16-18; 35-41; 48; 51; 53-58; 64; 74.

Тема 2. Міжнародні геокультурні трансформації та їх вплив на культурне співробітництво

План

1. Концептуальні основи міжнародного культурного співробітництва.
2. Модернізація культури та її вплив на культурне співробітництво.
3. Культурна глобалізація в міжнародному співробітництві.
4. Геокультура в системі міжнародних відносин.
5. Культурні права і культурна політика та їх роль у міжнародному співробітництві.

Орієнтовні теми доповідей та дискусії

Геокультура, геополітика і геоекономіка: проблеми взаємодії в сучасному світі.

Р. Інлегарт про модернізацію та постмодернізацію у контексті культурних, економічних і політичних змін у цифровому суспільстві.

Глобальна комунікація як цивілізаційна цінність, її роль в міжнародному культурному співробітництві.

Міжкультурна комунікація у культурній співпраці в період кризи.

Геокультурні трансформації українців і європейська інтеграція.

Ціннісні пріоритети України, геокультурні трансформації і євроінтеграція.

Деколонізація і міжнародне культурне співробітництво.

Культура національних меншин у державній етнополітиці та культурній співпраці.

Культурний процес і культурна політика в модернізації держави у цифровому суспільстві.

Соціокультурні трансформації та геополітичні виклики в умовах багатополярного світу.

Традиційна культура в умовах глобалізації: нові виклики та світові тренди.

Культурна експансія та її вплив на міжнародне співробітництво.

Завдання

1. Обґрунтувати тезу «Культурна модернізація є складним і багатогранним процесом». Наведіть приклади.

2. Визначити й описати суперечності культурної модернізації та їх вплив на міжнародне співробітництво у сучасному світі. Навести приклади.

3. Описати роль міжнародного культурного співробітництва в реалізації таких Цілей сталого розвитку (ЦСР):

Економічне зростання (ЦСР 8): Культурні та креативні сектори, включаючи туризм, створюють робочі місця та стимулюють місцеву економіку, соціально-економічний розвиток територіальних спільнот.

Сталі міста та громади (ЦСР 11): Збереження культурної та природної спадщини забезпечує стійкість міст та розвиток інфраструктури.

Якісна освіта (ЦСР 4): Культурна освіта сприяє формуванню свідомого суспільства, що поважає культурне різноманіття.

Мир, справедливість та інституції (ЦСР 16): Культурний діалог допомагає зменшувати конфлікти та будувати мирні суспільства.

Відповідальне споживання (ЦСР 12): Розвиток традиційних ремесел та культурного туризму стимулює локальне виробництво.

Навести приклади реалізації цих ЦСР в контексті культурної співпраці.

Рекомендована література

Основна: 4, с. 4-67, 88-91; 5.

Допоміжна: 3; 19; 21; 42; 50; 60-62; 87.

Тема 3. Міжкультурна комунікація і крос-культурний менеджмент у міжнародному культурному співробітництві

План

1. Міжкультурна комунікації у міжнародному співробітництві.
2. Моделі національних і міжнародно-культурних комунікацій.
3. Крос-культурний менеджмент у міжнародному культурному співробітництві

Орієнтовні теми доповіді і дискусії

Крос-культурна комунікація за Г. Хофстеде: потенціал використання.

Крос-культурна комунікація у міжнародному співробітництві.

Сутність, особливості, проблеми кроскультурного менеджменту міжнародних корпорацій.

Проблеми кроскультурного менеджменту в діяльності організацій на ринках Європи.

Завдання

1. Написати есе на тему «Мій досвід міжкультурної комунікації та оцінка його успішності/неуспішності».
2. Розкрити особливості способів міжкультурної комунікації в таких сферах: а) ділові відносини; б) дипломатичні зв'язки; в) організації робочих процесів на виробництві. Навести приклади.
3. Скласти перелік (мінімум 3) бар'єрів міжкультурної комунікації у міжнародному співробітництві (сферу в вид співробітництва студенти обирають самостійно). Навести приклади.
4. Розробити перелік вимог до крос-культурного (транскультурного) менеджера в міжнародному співробітництві. Навести приклади.

Рекомендована література

Основна: 4, с. 138-146; 164-167; 5.

Допоміжна: 10; 33.

Тема 4. Роль і значущість ЮНЕСКО у міжнародному культурному співробітництві

План

1. ЮНЕСКО у міжнародному культурному співробітництві
2. Культурні цінності і культурна спадщина у контексті геокультурної динаміки.

3. Стратегія ЮНЕСКО у сфері збереження культурної спадщини.

Орієнтовні теми доповідей і дискусії

Еволюція поняття «культурна спадщина» і міжнародне культурне співробітництво.

Культурні права в контексті охорони та відновлення нематеріальної культурної спадщини.

Культурні конвенції ЮНЕСКО як інструментом, що інтегрує культуру в політику сталого розвитку, забезпечуючи захист культурної спадщини.

Роль ЮНЕСКО у боротьбі з незаконним обігом культурних цінностей.

Завдання

1. Прокоментувати положення, що наведено у Всезагальній декларації ЮНЕСКО про культурне розмаїття: «Будучи джерелом обмінів, новаторства і творчості, культурне розмаїття так само необхідне для людства, які біорозмаїття для живої природи. В цьому сенсі воно являється загальним надбанням людства і повинно були визнано і закріплено в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь». Навести приклади.

2. ЮНЕСКО виділяє чотири головні аспекти у процесі навчання: 1) вчитись, щоб знати; 2) вчитись, щоб уміти; 3) вчитися жити; 4) вчитися жити разом. Розкрити їх сутність і навести приклади в контексті поняття «вчитися культурі».

Рекомендована література

Основна: 1, с. 9-104, 182-192, 217; 252-253; 4, с. 168-259.

Допоміжна: 24; 26; 34; 69; 73.

Тема 5. Практики міжнародного культурного співробітництва

Заняття 1

План

1. Культурні практики, їх модернізація і культурне споживання.
2. Сфера туризму у міжнародному співробітництві: сутність, цілі, форми.
3. Міжнародний культурний туризм як напрямок міжнародного співробітництва.
4. Внесок міжнародних туристських організацій у розвиток співпраці у сфері міжнародного туризму.

Рекомендовані теми доповіді і дискусії

Культурні практики і культурне споживання.

Проблеми модернізації культурних практик у науковому знанні.

Культурна спадщина: дилеми вибору між її збереженням і усуненням.

Проблеми сталого розвитку туризму в сучасному світі.

Завдання

1. Розробити пам'ятку для українських туристичних фірм на одну з тем:
Як включитися у міжнародне співробітництво з культурного туризму.
Як збільшити потік іноземних туристів до України.
Які туристичні послуги потребують цифровізації в сучасному світі і чому.

Заняття 2

План

1. Міжнародні фестивалі як напрямок міжнародного культурного співробітництва.
 2. Бібліотеки у міжнародному культурному співробітництві.
 3. Музеї у міжнародному культурному співробітництві.
 4. Виставково-ярмаркова діяльність у міжнародному співробітництві.
 5. Аукціони в міжнародному культурному житті. Арттринок у світі.
- Орієнтовні теми доповіді і дискусії

Сучасна бібліотека як культурний хаб: характеристика, роль і значущість.

Віртуальні бібліотеки, музеї, архіви у міжнародному культурному співробітництві.

Бібліотеки та їх «життя в цифрі».

Музеї у культурному просторі і міжнародному культурному співробітництві.

Музеї як культурні осередки в цифровому комунікативному просторі.

Завдання

Розробити короткий опис одної з практик міжнародного культурного співробітництва, де розкрийте питання: мета; місце і час проведення; учасники; історія, вплив на міжнародні відносини. Завдання виконати на прикладі одного з напрямків культурного співробітництва: а) фестивалю; б) бібліотеки; в) музею; г) виставки чи ярмарку; д) мистецького аукціону.

Рекомендована література

Основна: 1, с. 105-181; 2; 4, с. 28-66, 106-111.

Допоміжна: 1; 5; 9; 20; 22; 27-28; 45-46; 68; 70-71; 75; 86; 89.

Тема 6. Україна у міжнародному культурному співробітництві

План

1. Стан культурної сфери України у контексті впливу на міжнародне культурне співробітництво
2. Міжнародне культурне співробітництво України: історія, цілі, досягнення і проблеми.
3. Міжнародне співробітництво у сфері культури в умовах російсько-української війни.
4. Культурний геноцид в Україні з боку РФ: сутність та міжнародна протидія.
5. Стратегії розвитку культури України на 2025–2030 роки.
6. Проект у сфері цифровізації охорони культурної спадщини (е-Спадщина) в Україні.

Орієнтовні теми доповіді і дискусії

Роль і значущість культурної дипломатії України у міжнародному культурному співробітництві.

Культурний геноцид у світі та міжнародна протидія його наслідкам.

Україна в проектах ЮНЕСКО.

Участь України у проекті ЄС «Креативна Європа».

Завдання

1. Описати роль, значущість для міжнародної співпраці і діяльність українських культурно-інформаційних центрів при дипломатичних представництвах України, державних структур та громадських організацій, які розвивають культурну дипломатію.

2. Обґрунтувати тези:

У сфері міжнародного культурного співробітництва є держави, які сильні в кінематографі, інші – в художньому мистецтві. Україна є державою, яка здатна конкурувати практично на всіх культурних напрямках. Навести приклади.

Відносини між Україною та Європейським Союзом є різносторонніми та насиченими. Навести приклади-підтвердження.

3. Розкрити і доповнити наведений нижче список заходів виключення російського культурного продукту з культурного простору сучасної України: перейменування вулиць; перехід на ново юліанський календар; розмежування на символічному рівні. Наведіть приклади.

4. Запропонувати шляхи (способи) подолання в сучасній Україні таких квазі-архетипів колоніального минулого, як патерналізм (міф про «старшого брата»); комплекс меншовартості. Які ще? Описати як вони впливають на національну ідентичність і міжнародне культурне співробітництво. Навести приклади.

5. Під час російсько-української війни Україна закликає країни-члени ЄС утриматись від будь-яких форм співпраці в сфері культури з РФ. Підготувати текст такого заклику з його обґрунтуванням.

Рекомендована література

Основна: 3, с. 135-248; 4, с. 251-322.

Допоміжна: 2; 6-8; 12; 15; 29-32; 44; 49; 59; 63; 65; 67.

Тема 7. Стан, проблеми та перспективи міжнародного культурного співробітництва

План

1. Міжнародне культурне співробітництво в умовах глобального цифрового суспільства. Цифрова культурна дипломатія.
2. Культурні потреби, культурне споживання і міжнародне культурне співробітництво.
3. Соціальне проєктування: роль та значущість у культурному співробітництві.
4. Всесвітній день мистецтва і Міжнародний день культури та їх роль у міжнародному культурному співробітництві.

Орієнтовні теми доповіді і дискусії

Міжнародні мережі культурної та творчої індустрії.

Міжнародне культурне співробітництво в контексті реалізації Програми ООН «Цілі сталого розвитку».

Програми «Дім Європи», «Культура і креативність», «Креативна Європа», «Культурні мости»: їх роль у культурному співробітництві.

Завдання

1. Обґрунтувати тезу: У сучасному глобальному світі важливе значення у формуванні культурних потреб відіграють ЗМІ: телебачення та радіомовлення, Інтернет, соціальні мережі. Навести приклади.
2. Підготувати довідку на тему «Роль цифрової культурної дипломатії у міжнародному культурному співробітництві і миробудівництві».
3. Розробити сценарій проведення Міжнародного дня культури (на прикладі університету, міста), де зазначити мету, перелік заходів, їх організаторів та учасників, систему оцінки результатів.

Рекомендована література

Основна: 4, с. 112-115, 426-466.

Допоміжна: 4; 5; 11; 23; 25; 43; 47; 66; 73; 76-80.

ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ. АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА

Мета самостійної роботи – сформулювати у здобувачів вищої освіти здатність готувати аналітичні довідки з питань міжнародного культурного співробітництва.

Завдання до самостійної роботи на тему «Міжнародне культурне співробітництво України й однієї з країн Європейського Союзу (на вибір здобувача вищої освіти) за період незалежності України : аналітична довідка».

В аналітичній довідці розкрити такі питання:

мета та правові основи культурного співробітництва;

організаційні форми культурного співробітництва та приклади найбільш успішних проєктів і заходів;

стан, проблеми та перспективи культурного співробітництва між країнами.

Обсяг тексту – до 15 тисяч знаків з пробілами. Зробити посилання на навести список використаних джерел.

Методичні поради

Для опису міжкультурного співробітництва України обрати одну з країн ЄС.

Скласти список джерел (офіційних угод, даних статистики, наукових публікацій), які дозволять підготувати аналітичну довідку. Для цього скористайтесь сайтами урядових установ та організацій, залучених до співпраці у сфері культури; даними статистики; науковими публікаціями з теми.

Обґрунтувати мету та правові основи культурного співробітництва між країнами. Виділити етапи, учасників міждержавного (міжнародного) культурного співробітництва.

Описати форми, проєкти (міждержавні і міжнародні) культурного співробітництва і навести приклади найбільш успішних заходів. Розробити

поради по підвищенню ефективності співпраці у сфері культури між країнами у спільній міждержавній і міжнародній співпраці.

Провести оцінку стану, проблем та перспектив культурного співробітництва між країнами.

Зробити висновки. Оформити аналітичну довідку. Оформити список використаних джерел.

Оцінювання самостійної роботи: до 18 балів (до 6 балів за кожне виконане завдання).

Критерії оцінювання аналітичної довідки до самостійної роботи

	Критерії	Максимальна кількість балів
1	Обґрунтування мети та правових основ культурного співробітництва	6
2	Опис форм, проєктів (міждержавних і міжнародних) культурного співробітництва, наведення прикладів найбільш успішних заходів	6
3	Оцінка стану, проблем та перспектив культурного співробітництва між країнами. Розробка порад по підвищенню ефективності співпраці у сфері культури між країнами у спільній міждержавній і міжнародній співпраці. Висновки. Список використаних джерел	6
	Разом	18

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЮ ТА САМОКОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Інструкція до виконання тестових завдань

Тестування з дисципліни «Міжнародне культурне співробітництво» одночасно виступає процедурою оцінювання знань студентів і студенток і інструментом оцінювання, тобто засобом вимірювання навчальних досягнень та якості отриманих знань.

За допомогою тестів при вивченні сучасних проблем міжнародного культурного співробітництва здійснюються такі види контролю, а саме:

- 1) поточний контроль, який дозволяє відстежувати певні важливі аспекти тем навчання, рівень засвоєння знань і вмінь здобувачів на практичних заняттях;
- 2) контроль залишкових знань (наприклад, під час ректорського контролю), що включає перевірку залишкових знань студентів і студенток, їх збереженості через деякий час після вивчення розділу або курсу;
- 3) підсумковий контроль складають залікові тести (їх кількість зазначається робочою програмою), вони охоплюють теми навчальної дисципліни і проводяться наприкінці семестру навчання. Тестування є також засобом самоконтролю студентами засвоєння ключових елементів навчального матеріалу кожної теми, дозволяє сконцентрувати увагу на тих моментах, які потребують самостійного доопрацювання або консультування з викладачами (індивідуального чи в групового).

Наведено нестандартизовані тести, складені викладачем відповідно до навчальної програми курсу. Загалом тести орієнтовані, по-перше, на перевірку знання основних термінів і понять, що використовуються при вивченні міжнародного культурного співробітництва, по-друге – знання сутності та вміння обирати відповіді на питання з практики використання методів і інструментів культурного співробітництва, у тому числі міжнародного.

Використано тестові завдання двох типів, а саме: а) простого множинного вибору, що передбачають знаходження здобувачем однієї

правильної відповіді із запропонованих чотирьох варіантів і б) одного вибору з двох запропонованих – правильно чи неправильно.

Критерієм оцінювання знань для тестового формату завдань є надання правильної відповіді. Оцінювання тестів: 1 бал за правильну відповідь на одне тестове завдання.

Тема 1. Міжнародне культурне співробітництво: історичні передумови, етапи розвитку, моделі, форми і принципи

Який підхід трактує культуру як сукупність матеріальних і духовних цінностей?

- предметно-ціннісний
- видово-атрибутивний
- соціально-атрибутивний
- інформаційно-знаковий

Який підхід трактує культуру як те, що відрізняє людину від тварини і специфічний спосіб мислення, відчуття та поведінки?

- предметно-ціннісний
- видово-атрибутивний
- соціально-атрибутивний
- інформаційно-знаковий

Який підхід трактує культуру як соціальне наслідування та поза генетичний спосіб передачі інформації?

- предметно-ціннісний
- видово-атрибутивний
- соціально-атрибутивний
- інформаційно-знаковий

Який підхід трактує культуру як знакову систему?

предметно-ціннісний

видово-атрибутивний

соціально-атрибутивний

інформаційно-знаковий

Культура кожної країни є первинною до її економіки, політики, права та моралі.

правильно

неправильно

У міжнародному культурному співробітництві роль цінностей стає все важливішою, оскільки культура перестає бути обмеженою національними чи етнічними кордонами.

правильно

неправильно

Через культурну спадщину спільноти різного рівня (територіальні, етнічні тощо) як зберігають і розвивають свою ідентичність, так і презентують себе навіколишньому світу.

правильно

неправильно

В умовах глобалізації культури визначаються лише через мовні або етнічні ознаки.

правильно

неправильно

Розвиток культури будь-якого народу й будь-якої країни в сучасному світі не може відбуватися поза межами міжнародної співпраці.

правильно

неправильно

Культурні проблеми часто виступають більшою перешкодою успіху міжнародного співробітництва, ніж технологічні, або фінансові.

правильно

неправильно

Культурна дипломатія Франції у міжнародному співробітництві характеризується жорсткою централізацією та прямим державним контролем.

правильно

неправильно

Британська модель міжнародного культурного співробітництва базується на принципі опосередкованого контролю (так званий принцип «витягнутої руки»), коли міжкультурне співробітництво фінансується повністю або частково урядом, у той час як адміністративна та координуюча відповідальність делегована неурядовим інститутам (наприклад, Британській Раді).

правильно

неправильно

Німецька модель міжкультурного співробітництва – це децентралізована організаційна модель, яка ґрунтується на відносному контролі з боку держави та певною мірою на централізації міжнародної культурної діяльності і на принципі дистанціювання від влади, характерного для федеративного державного устрою ФРН.

правильно

неправильно

Побудова єдиного простору ЄС у ситуації наявності національно-адміністративних та інших кордонів у сфері культури не спирається на механізми і структури мережевої організації співпраці.

правильно

неправильно

Стара жорстка ієрархічна система взаємодії та управління не відповідає сучасним потребам міжнародних відносин у сфері культури, гальмує темпи управлінських реакцій і рішень.

правильно

неправильно

У розвитку світової культури наразі співіснує масовість і елітарність.

правильно

неправильно

У розвитку світової культури наразі співіснує демократія і тоталітаризм.

правильно

неправильно

У розвитку світової культури наразі співіснує традиційність і революційний бунт.

правильно

неправильно

У розвитку світової культури наразі співіснує локалізація національних культур і прагнення до глобалізації світової культури.

правильно

неправильно

Тема 2. Міжнародні геокультурні трансформації та їх вплив на культурне співробітництво

Хто залучив до наукового обігу поняття «геокультура»?

Т. Парсонс

Г. Зіммель

І. Валлерстайн

Р. Робертсон

Основою геокультури у міжнародному культурному співробітництві є положення, що держави-члени ООН є політично суверенними та, принаймні потенційно, економічно автономними; кожна із цих держав має фактично тільки одну, принаймні одну таку, що переважає, і таку, що є первісною, національну “культуру”.

правильно

неправильно

Прихід до влади авторитарних і тоталітарних режимів, які уживають таких заходів, як соціокультурна автаркія є джерелом ізоляціоністських тенденцій в ХХІ ст., що позначається на міжнародному культурному співробітництві.

правильно

неправильно

Яка модель мультикультуралізму пропагує мозаїчність суспільства, відокремленість культурних груп і заперечує інтеграцію як латентний механізм асиміляції, що спричинює дискримінацію національних меншин та обмежує їхні можливості в розвитку і самореалізації?

«м'яка»

«жорстка»

«нейтральна»

«егалітарна»

Яка модель мультикультуралізму спрямована на знищення соціально-політичних та економічних бар'єрів для представників культурних меншин і надання їм рівних можливостей у соціальному просторі?

«м'яка»

«жорстка»

«нейтральна»

«егалітарна»

Яка модель міжкультурних взаємодій у міжнародному культурному співробітництві передбачає активне нав'язування власних цінностей та моделей поведінки чужій культурі?

модель «часткова асиміляція»

модель «колонізація»

модель «асиміляція»

модель «гетто»

Модель «колонізація» у міжнародному культурному співробітництві не передбачає активне нав'язування власних цінностей та моделей поведінки чужій культурі.

правильно

неправильно

Яка модель міжкультурних взаємодій у міжнародному культурному співробітництві дозволяє зберегти вірність своїй традиційній культурі, але поступатися в одній зі сфер життя іншого культурного середовища?

модель «часткова асиміляція»

модель «колонізація»

модель «асиміляція»

модель «гетто»

Яка модель міжкультурних взаємодій у міжнародному культурному співробітництві передбачає засвоєння чужої культури та відмову від своєї?

модель «часткова асиміляція»

модель «колонізація»

модель «асиміляція»

модель «гетто»

Модель «асиміляція» у міжнародному культурному співробітництві не передбачає засвоєння чужої культури та відмову від своєї.

правильно

неправильно

Яка модель міжкультурних взаємодій у міжнародному культурному співробітництві означає створення власного замкнутого культурного середовища для відокремлення від будь-якого зіткнення з чужою культурою?

модель «часткова асиміляція»

модель «колонізація»

модель «асиміляція»

модель «гетто»

Культурна глобалізація у міжнародному культурному співробітництві є лише поширенням західної масової культури.

правильно

неправильно

У сучасному світі глобалізаційних цивілізаційних перетворень культура стає домінантою, яка визначає сучасний і майбутній розвиток людства.

правильно

неправильно

Сучасний світ – мозаїка взаємопроникних транслокальних культур, які створюють нові культурні регіони, що мають мережеву структуру.

правильно

неправильно

Основна етична цінність культури конкуренції у міжнародному культурному співробітництві – особиста свобода як гарантія успіху, а базовий морально-психологічний принцип – індивідуалізм.

правильно

неправильно

Культурна дипломатія є дієвим інструментом культурної, гуманітарної та безпекової політик.

правильно

неправильно

У міжнародному співробітництві діалог культур як діалог цінностей є процесом взаєморозуміння та взаємоповаги між різними культурами, який дозволяє зберігати ідентичність, водночас сприяючи глобальній співпраці.

правильно

неправильно

За нормами міжнародного права держава-окупант може самовільно розпоряджатися культурною спадщиною на окупованій території.

правильно

неправильно

За нормами міжнародного права держава-окупант не може самовільно розпоряджатися культурною спадщиною на окупованій території (вимога Гаазької конвенції «Про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту»).

правильно

неправильно

Знищення культурної спадщини та культурних цінностей, яке відбувається навмисно, кваліфікується міжнародним правом як воєнний злочин.

правильно

неправильно

Тема 3. Міжкультурна комунікація і крос-культурний менеджмент у міжнародному культурному співробітництві

Яка форма культурного інтелекту надає особистості фактичні знання про різні культурні традиції, харчові звички або мову, які можуть відрізнятися від їхнього власного рідного регіону?

когнітивний культурний інтелект

мотиваційний культурний інтелект

поведінковий культурний інтелект

ринковий культурний інтелект

Яка форма культурного інтелекту дозволяє особистості активно вчитися і пристосовуватися до нового середовища?

когнітивний культурний інтелект

мотиваційний культурний інтелект

поведінковий культурний інтелект

ринковий культурний інтелект

Яка форма культурного інтелекту дає змогу особистості коригувати свою вербальну та невербальну поведінку відповідно до регіону всередині країни та за її межами?

когнітивний культурний інтелект

мотиваційний культурний інтелект

поведінковий культурний інтелект

ринковий культурний інтелект

Яка інтернаціональна політика у мультинаціональних компаніях передбачає використання місцевих жителів для управління іноземними представництвами та менеджерів із країн материнської компанії у якості топ-менеджерів штаб-квартири компанії?

етноцентрична політика

поліцентрична політика

геоцентрична політика

системна

Яка інтернаціональна політика у мультинаціональних компаніях передбачає заповнення ключових позицій у своїх представництвах світу тільки персоналом із країни материнської компанії?

етноцентрична політика

поліцентрична політика

геоцентрична політика

системна

Яка інтернаціональна політика у мультинаціональних компаніях прагне здійснювати набір найкращих та розвивати персонал, в незалежності від національності, на ключові позиції в будь якій мультинаціональній системі?

етноцентрична політика

поліцентрична політика

геоцентрична політика

системна

Яке поняття описує в міжнародних відносинах здатність пристосовуватися до культурних особливостей партнерів у міжнародному економічному середовищі?

культурна адаптивність

комунікативна компетентність

синергетичний підхід

глобальна інтеграція

Яке поняття описує наявність у особистості навичок ефективної взаємодії з представниками різних культур?

культурна адаптивність

комунікативна компетентність

синергетичний підхід

глобальна інтеграція

Яке поняття описує в міжнародних відносинах поєднання різних культурних стратегій для досягнення спільних економічних цілей?

культурна адаптивність

комунікативна компетентність

синергетичний підхід

глобальна інтеграція

Яке поняття описує в міжнародних відносинах взаємодію економічних суб'єктів через культурно обґрунтовані комунікативні практики?

культурна адаптивність

комунікативна компетентність

синергетичний підхід

глобальна інтеграція

У міжнародному законі про права людини держави (уряди) не зобов'язані долучатися до культурних заходів і збереження артефактів, особливо тих, що представляють універсальні цінності.

правильно

неправильно

Культурний інтелект не дає людям можливість усвідомлювати можливі культурні відмінності, з якими вони можуть зіткнутися всередині країни та за її межами.

правильно

неправильно

Розвиток цифрових технологій і нових форм комунікації дає змогу менш розвинутим країнам і меншинам мати доступ до глобальних культурних ресурсів.

правильно

неправильно

Міжнародні комунікації сприяють збереженню культурної самобутності і водночас забезпечують можливість інтеграції в глобальний культурний простір.

правильно

неправильно

Міжнародні комунікації не можуть ставати інструментом культурної гегемонії в умовах, коли сильніші культури домінують над слабшими.

правильно

неправильно

У сучасному світі, де мобільність, комунікація і технології все більше зменшують відстані між людьми і народами, важливою є саме ідея спільних цінностей, які забезпечують основу для співпраці, навіть коли культурні відмінності можуть бути значними.

правильно

неправильно

Міжкультурна комунікація виступає фундаментом для побудови сталих економічних відносин та успішної діяльності на міжнародному ринку.

правильно

неправильно

Право на культуру включає право людини на участь у культурному житті і на використання результатів наукового прогресу.

правильно

неправильно

Право на культуру включає право людини на користування привілеями від захисту моральних і матеріальних інтересів, що є результатом наукових, літературних або художніх праць, автором/авторкою яких він/вона є.

правильно

неправильно

Завданням кулінарної дипломатії як інструмента культурної дипломатії є формування позитивного ставлення до гастрономічних пріоритетів

правильно

неправильно

Тема 4. Роль і значущість ЮНЕСКО у міжнародному культурному співробітництві

Який напрямок міжнародного захисту культурної спадщини у контексті геополітичної динаміки репрезентує події культурного життя через засоби масової інформації і масового впливу (комунікативний простір таким чином стає культурно насиченим)?

законодавчий

ресурсний

медійний

науковий, інформаційно-аналітичний

Який напрямок міжнародного захисту культурної спадщини у контексті геополітичної динаміки базується на вимозі до всіх учасників міжнародного співробітництва дотримуватися норм міжнародного права?

законодавчий

ресурсний

медійний

науковий, інформаційно-аналітичний

Який напрямок міжнародного захисту культурної спадщини у контексті геополітичної динаміки базується на оцифруванні культурних колекцій, адже культурна спадщина має бути захищена фізично і збережена для культурного споживання і майбутнього?

законодавчий

ресурсний

медійний

науковий, інформаційно-аналітичний

Який напрямок міжнародного захисту культурної спадщини у контексті геополітичної динаміки потребує узагальнення досвіду збереження культурної спадщини під час численних військових конфліктів, які спричинили втрати культурного надбання людства?

законодавчий

ресурсний

медійний

науковий, інформаційно-аналітичний

Який напрямок міжнародного захисту культурної спадщини полягає в координації дій учасників культурного процесу?

законодавчий

ресурсний

організаційний

медійний

Скільки наразі існує Конвенцій ЮНЕСКО у сфері культури?

одна

чотири

сім

жодної немає

З якого року Україна стала членом ЮНЕСКО?

з 1944 року

з 1954 року

з 1964 року

з 1974 року

Коли ЮНЕСКО прийняла Конвенцію про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту?

у 1954 році

у 1964 році

у 1974 році

у 1984 році

За умови розвитку ідеології полікультурності як чинника політики європейських країн геокультурні стратегії можуть сприяти розвитку єдиної європейської спільноти на підставах органічної ціннісної солідарності.

правильно

неправильно

Знищення культурної спадщини та культурних цінностей, яке відбувається навмисно, кваліфікується міжнародним правом як воєнний злочин.

правильно

неправильно

ЮНЕСКО активно підтримує збереження нематеріальної спадщини через спеціальні програми.

правильно

неправильно

ЮНЕСКО не використовує свою платформу для міжнародного висвітлення руйнувань, які відбуваються в Україні.

правильно

неправильно

До культурних прав згідно з міжнародним правом не входить право на доступ до культурних ресурсів, на освіту, яка сприяє культурним знанням.

правильно

неправильно

ЮНЕСКО лише фіксує втрати, але не працює над відновленням пошкоджених культурних пам'яток.

правильно

неправильно

До п'яти ключових секторів функціонування ЮНЕСКО входять освіта, наука, культура, комунікації та інформація.

правильно

неправильно

Важливе значення в плані поширення інформації про Україну і поглиблення міжнародного співробітництва та її інтеграції в світову спільноту є внесення історико-архітектурних об'єктів України до Списку всесвітньої спадщини

правильно

неправильно

Обмеженому колу об'єктів (укриттям, призначеним для збереження культурних цінностей у випадку збройного конфлікту і центрам зосередження культурних цінностей) не надається Спеціальний захист культурної спадщини.

правильно

неправильно

Після завершення Другої світової війни захист культурно-історичної спадщини став глобальним завданням й спільною метою всієї міжнародної спільноти.

правильно

неправильно

Країна, яка має намір внести свою культурну пам'ятку у Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, не повинна доводити значимість цього об'єкту, показувати його універсальну цінність.

правильно

неправильно

В Україні першими об'єктами культурної спадщини ЮНЕСКО стали Софіївський собор з прилеглими монастирськими будівлями, Києво-Печерська Лавра (рік внесення – 1990).

правильно

неправильно

Тема 5. Практики міжнародного культурного співробітництва

Яка форма міжнародного співробітництва у сфері туризму виникає тоді, коли дві сторони домовляються між собою щодо довгострокових усталених та унормованих дій відносно розвитку взаємних туристських зв'язків?

співробітництво на двосторонній основі з укладанням відповідної угоди

співробітництво на двосторонній основі без укладання угоди

співробітництво на багатосторонній основі

співробітництво на багатосторонній основі без укладання угоди

Туристична подорож із ціллю ознайомитися з культурою та мистецтвом інших людей надає особистості розширення кругозору і отримання нових знань та збереження культурної спадщини.

правильно

неправильно

Який вид культурного туризму включає навчальні поїздки, тематичні подорожі, мовні подорожі?

висококультурний туризм

освітній туризм

універсальний туризм

туризм за місцем та тематикою

Який вид культурного туризму включає туризм культурної спадщини, музейний туризм, літературний туризм?

висококультурний туризм

освітній туризм

універсальний туризм

туризм за місцем та тематикою

Який вид культурного туризму включає етнічні, екзотичні, релігійні та паломницькі подорожі, задоволення, пов'язані з хобі?

висококультурний туризм

освітній туризм

універсальний туризм

туризм за місцем та тематикою

Особливістю культурного туризму є те, що він має безпосередній вплив на економіку, допомагає в зміцненні міжкультурних зв'язків і сприяє розвитку міжнаціонального діалогу.

правильно

неправильно

Культурний обмін через туризм дозволяє країнам краще зрозуміти одна одну, зменшити стереотипи і упередження, а також налагодити культурні та економічні зв'язки.

правильно

неправильно

Інтенсифікація туризму не може загрожувати фізичній цілісності пам'яток культури, а ризик комерціалізації культурних цінностей не може призвести до втрати автентичності.

правильно

неправильно

Для забезпечення сталого розвитку культурного туризму необхідно враховувати екологічні та соціальні аспекти цієї галузі.

правильно

неправильно

Культурний туризм - один із найбільших секторів світового туризму, однак його роль поступово швидко зменшується.

правильно

неправильно

Усе більше значення у міжнародній туристичній практиці набувають такі нематеріальні фактори як «атмосфера місця» та його зв'язок із відомими людьми, ідеями чи подіями, тобто культура, історія та традиції місця.

правильно

неправильно

Для заходів, котрі заявляють про себе як про міжнародні фестивалі в практиках міжнародного культурного співробітництва, притаманний конкурсний елемент і наявність журі (для конкурсних фестивалів).

правильно

неправильно

Історично першими міжнародними фестивалями стали фестивалі музичні; вони можуть бути орієнтовані як на класичний, так на естрадний і фольклорний репертуар, мати національний та міжнародний статус.

правильно

неправильно

Яка функція виставкової діяльності в міжнародному культурному співробітництві передбачає встановлення контактів із потенційними

споживачами, з представниками ЗМІ, а також діловими партнерами для подальшого співробітництва?

комунікаційна

комерційна

навчальна

міжнародна

Яка функція виставкової діяльності в міжнародному культурному співробітництві передбачає залучення іноземних інвестицій в національну економіку, формування іміджу країни на міжнародній арені, вихід товаровиробників на міжнародний ринок, а також інші прояви міжнародного співробітництва?

комунікаційна

комерційна

навчальна

міжнародна

Яка функція виставкової діяльності в міжнародному культурному співробітництві передбачає обмін досвідом та ознайомлення з новими досягненнями в галузі виробництва, економіки, культури та мистецтва, науки й техніки?

комунікаційна

комерційна

навчальна

міжнародна

Аукціонна діяльність у сфері культури в міжнародному співробітництві не концентрується на обмінних відносинах в системі артринку.

правильно

неправильно

Представлення творів мистецтва на міжнародних виставках, ярмарках, аукціонах – це представлення культурного потенціалу країни на міжнародній арені.

правильно

неправильно

Аукціонні торги є найбільш прозорою формою купівлі-продажу предметів мистецтва. Порівняно з аукціонами інші форми угод мають явно закритий та суб'єктивний характер.

правильно

неправильно

Онлайн-аукціони та ярмарки дають можливість представляти та продавати культурні продукти та мистецькі твори у режимі реального часу у будь-якій точці світу.

правильно

неправильно

У ролі покупців на аукціонах творів мистецтва не можуть виступати музеї.

правильно

неправильно

Артринок не є самостійним сегментом світового товарного ринку і не володіє сформованою внутрішньою інфраструктурою.

правильно

неправильно

Аукціони становлять систему не тільки економічних, а й культурних взаємин, при яких формується не лише попит та пропозиція на предмети мистецтва, а й їхня естетична, духовна та культурна цінності.

правильно

неправильно

У діяльності бібліотек в умовах їх цифровізації виникає проблема перетворення професії бібліотекаря на науково-інформаційного працівника (інформаціє-знавця)

правильно

неправильно

Характеристикою сучасних бібліотек є те, що вони долають культурні бар'єри, формують розуміння, повагу до культури народів, з якими співпрацюють.

правильно

неправильно

Першою університетською бібліотекою в Європі стала бібліотека Болонського університету в Італії, заснована в XI ст.

правильно

неправильно

Бібліотека, яка хоче відповідати вимогам плюралістичного суспільства, має поєднувати, гармонізувати в собі всі види інформаційних ресурсів на всіх видах носіїв інформації.

правильно

неправильно

У сучасному світі до бібліотеки перестають ставитися як до місця накопичення і збереження інформації, а швидше як до інформаційно-комунікативного комплексу, який зберігає знання, трансформує їх і ретранслює у суспільство.

правильно

неправильно

Міжнародне співробітництво бібліотеки не може розвиватися в руслі культурної дипломатії.

правильно

неправильно

Електронна база даних надає музеям можливість уніфікувати та алгоритмізувати облік музейних предметів і відстежувати переміщення музейних цінностей.

правильно

неправильно

Цифрові технології відкрили для музеїв можливості стати більш доступними, розширити аудиторію, водночас вони не поставили музеї перед необхідністю змін.

правильно

неправильно

Музеї, що ексклюзивно використовують онлайн-технології, – це інноваційна культурна форма.

правильно

неправильно

Віртуальний музейний культурний простір у цифровому суспільстві дозволяє вибирати твори цифрового мистецтва та оцифровані матеріали, які представляють інформацію про реальне мистецтво.

правильно

неправильно

Важливе значення для популяризації та розвитку музеїв як осередків культурної спадщини мають їхні веб-сторінки.

правильно

неправильно

Музеї, що ексклюзивно використовують онлайн-технології, – це інноваційна культурна форма у практиках міжнародного культурного співробітництва.

правильно

неправильно

Основна ідея Світової цифрової бібліотеки (World Digital Library) – представити в мережі Інтернет у вільному доступі світове культурне надбання, що зберігається в бібліотеках, архівах і музеях світу.

правильно

неправильно

У проєкті Світова цифрова бібліотека (World Digital Library) Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна Україну не представляє.

правильно

неправильно

Тема 6. Україна в міжнародному культурному співробітництві

Коли Україна стала учасницею програми ЄС «Креативна Європа»?

у 2006-му році

у 2016-му році

у 2022-му році

у 2024-му році

Вивіз українських артефактів на територію держави окупанта не є порушенням норм міжнародного права у сфері культури з боку РФ, яке фіксується під час російсько-української війни на тимчасово окупованих агресором територіях.

правильно

неправильно

Завданням України у сфері європейської інтеграції в секторі культури і креативних індустрій є створення умов для активного залучення України до загальноєвропейських культурних процесів і просування європейських цінностей та європейського порядку денного в українському суспільстві.

правильно

неправильно

До напрямку діяльності Українського культурного фонду у сфері розвитку культури на місцевому рівні відноситься підтримка культурних ініціатив у прифронтових та деокупованих регіонах.

правильно

неправильно

До напрямку діяльності Українського культурного фонду у сфері культурної спадщини відноситься оцифрування спадщини у прифронтових та деокупованих регіонах та спадщини, що знаходиться під загрозою втрати або знищення.

правильно

неправильно

До напрямків реалізації проєкту у сфері цифровізації охорони культурної спадщини (е-Спадщина) в Україні відносяться навчання сучасним засобам цифровізації інфраструктури музеїв і реєстр культурної спадщини та реєстр нематеріальної культурної спадщини.

правильно

неправильно

В Україні головним призначенням проєктів у сфері культури є її перетворення на максимально доступне благо без зниження культурних стандартів, підтримка культурних і креативних індустрій.

правильно

неправильно

Поняття «культурний геноцид» не увійшло до Конвенції про попередження злочину геноциду та покарання за нього від 9 грудня 1948 р.

правильно

неправильно

Відсутність єдиного електронного інформаційного ресурсу з культурної спадщини та культурних цінностей не перешкоджає цифровізації та охороні культурної спадщини у сфері розвитку е-культури в музеях України.

правильно

неправильно

Для розвитку міжнародного культурного співробітництва в Україні необхідно створювати відповідну техніко-технологічну інфраструктуру та електронні інформаційні ресурси в архівах, бібліотеках, музеях та науково-дослідних установах, з орієнтацією на обов'язкові вимоги щодо сумісності таких ресурсів.

правильно

неправильно

Багатокультурність не загроза цілісності нації, а потенціал для збагачення культурного капіталу сучасної України і підвищенні її ролі у міжнародному культурному співробітництві.

правильно

неправильно

У сучасній Україні на ринку культурної продукції й послуг не стоїть питання цивілізованого протекціонізму щодо вітчизняного виробника культурного продукту, захисту українського культурного простору.

правильно

неправильно

Українській культурі у міжнародному співробітництві властиві відвертість світу, відсутність ксенофобії (боязні чужого) і гуманізм.

правильно

неправильно

Українська традиційна культура формувалася тисячоліттями: до її комплексу входять слов'янські традиції, елементи культур племен і народів, які проживали на території України раніше, є традиції, які тягнуться ще з неоліту (до прикладу, гончарство).

правильно

неправильно

Під час російсько-української війни українці активно включаються у міжнародне культурне співробітництво, однак не шукають своє коріння – культурну ідентичність, щоб пізнати себе і зберегтися.

правильно

неправильно

Зупинення російського терористичного імперіалізму засобами культури можливе шляхом ізоляції РФ, максимального обмеження у контактах з цивілізованим світом, через переоцінку культурної ролі Росії, зняття "культурного камуфляжу", який завжди прагматично використовувався російською дипломатією для просування своїх інтересів на геополітичній арені.

правильно

неправильно

Тема 7. Стан, проблеми та перспективи міжнародного культурного співробітництва

Яка підпрограма у структурі «Креативної Європи» спрямована на підтримку культурного та креативного сектору (без аудіовізуальної індустрії)?

«Культура»

«Медіа»

«Міжсекторальна співпраця»

«Мовне розмаїття»

До якої підпрограми у структурі «Креативної Європи» входять увесь аудіовізувальний сектор і кіно?

«Культура»

«Медіа»

«Міжсекторальна співпраця»

«Мовне розмаїття»

Яка підпрограма у структурі «Креативної Європи» орієнтована здебільшого це конкурси для незалежних ЗМІ, журналістів і контент-мейкерів?

«Культура»

«Медіа»

«Міжсекторальна співпраця»

«Мовне розмаїття»

Основними пріоритетами програми ЄС «Креативної Європи» є інклюзивність, різноманітність, гендерний баланс та екологічність.

правильно

неправильно

Ідея (задум, проблема, потреба) і засоби реалізації (рішення) не є елементом соціального проєкту у культурному співробітництві.

правильно

неправильно

Цінності, традиції і культурні надбання є основою культурних потреб особистості, які задовольняє міжнародне культурне співробітництво.

правильно

неправильно

Популяризація культурної спадщини через копію його у вигляді цифрового об'єкта розкриває сутність цифрової культури у міжнародному культурному співробітництві.

правильно

неправильно

Розвиток сектору культурних і креативних індустрій в країнах Європи та країнах-партнерах і забезпечення промоції й захисту культурного та мовного розмаїття входить до мети програми «Креативна Європа»?

правильно

неправильно

У рамках програми «Креативна Європа» надається підтримка культурним, креативним та аудіовізуальним індустріям.

правильно

неправильно

Заклади культури або їх підрозділи не можуть вести свої блоги або відео-блоги як журналісти для будь-яких онлайн-ресурсів, адже такий варіант, за своєю суттю нічим не відрізняється від звичайних ЗМІ.

правильно

неправильно

Соціальні мережі не дають можливість об'єднати користувачів у групи за спільними інтересами, щоб полегшити пошук цільової аудиторії та в режимі онлайн вести спілкування, розсилати оповіщення та рекламу про культурні заходи.

правильно

неправильно

При переході розвинених країн до постіндустріального розвитку обличчя культурної сфери в цих країнах визначають високотехнологічні культурні індустрії.

правильно

неправильно

На рівні культури повсякденного життя глобалізаційні процеси виявляються в зменшенні стандартизованого всесвітнього ринку культурних послуг і товарів.

правильно

неправильно

Культурна дипломатія – інструмент культурної, гуманітарної та безпекової політик. Актуалізується розуміння призначення культурної дипломатії як механізму обміну ідеями, інформацією, культурними благами та цінностями.

правильно

неправильно

Принцип мережі є одним з основоположних, що стосується співпраці міжнародного рівня.

правильно

неправильно

Важливим напрямом для розвитку креативної індустрії є максимальне сприяння залученню громадськості та створення платформи ефективної культурно-креативної взаємодії, реалізація кластерних ініціатив, діяльності креативних хабів, фестивалів, медіа, туризму, кіно, дизайну і моди тощо.

правильно

неправильно

Взаємозбагаченню культур сприяє нова інформаційна культура, яка розширила світовий соціокультурний простір.

правильно

неправильно

Формування єдиного глобального соціокультурного простору має гармонійно поєднувати в собі самобутність культури та регулювати різні інтереси, потреби, сприяти підготовці та прийняттю соціальних рішень, які забезпечують соціально-культурний розвиток світової спільноти.

правильно

неправильно

У сфері культури найвпливовішими в Європейському регіоні є Рада Європи та Європейський Союз, що розробляють і реалізують політику європейської культурної самобутності та ідентичності націй в умовах глобалізації.

правильно

неправильно

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Європейський досвід популяризації історичної спадщини та культурного туризму: навчальний посібник / Кулиняк І. Я. та ін. Львів: Растр-7, 2023. 254 с.
2. Кулиняк І. Я., Карий О. І., Прокопишин-Рашкевич Л. М., Огінок С.В., Бондаренко Ю. Г. Європейський досвід популяризації історичної спадщини та культурного туризму: навчальний посібник. Львів: Растр-7, 2023. 254 с.
3. Культурна дипломатія : навч. посіб. / [В. Матвієнко та ін.] ; за заг. ред. Ірини Матяш та Віктора Матвієнка ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин, Наук. т-во історії дипломатії та міжнар. відносин. Київ : ГДП, 2021. 248 с.
4. Культурна політика Європейського Союзу. Хрестоматія : навч. посіб. / Упорядники: Кеда М.К., Соломенна Т.В. Чернігів: Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, 2022. 468 с.
5. Меєр Е. Культурна карта. Бар'єри міжкультурного спілкування в бізнесі. Київ: Наш Формат, 2023. 224 с.
6. Штомпка П. Глобалізація культури. Теорії культурної глобалізації. *Штомпка П. СОЦІОЛОГІЯ. Аналіз суспільства*. Львів: Колір ПРО, 2020. С. 734–748.

Допоміжна література

1. Анісімова О., Ребреньок Ю. Роль електронних бібліотек у збереженні і доступності культурної спадщини. Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. 2023. № 11. С. 50–61. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.11.2023.282662>
2. Бакальчук В. Культурний геноцид як міжнародний злочин, вчинений російською федерацією в Україні. Стратегічна панорама. 2022. Спецвипуск. С. 72–79. <https://doi.org/10.53679/2616-9460.specialissue.2022.07>
3. Безклубенко С. «Національність» явищ культури та критерії її визначення. Питання культурології. 2023. № 42. С. 10–21.
4. Білушак Т. М., Добровольська С. І. Європейські та національні аспекти охорони, збереження та популяризації нематеріальної культурної спадщини: цифрові колекції у веб-інформаційному середовищі. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2023. № 1. С. 41–52.
5. Боротьба з незаконним обігом культурних цінностей. Інструментарій для європейських судових та правоохоронних органів. 2023. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000384224>
6. Браян І. Деніелс. Як ми можемо захистити культурну спадщину в Україні? П'ять основних кроків для міжнародної спільноти. 2022 URL: <https://www.justsecurity.org/81226/how-can-we-protect-cultural-heritage-in-ukraine-five-key-steps-for-the-intl-community-ua/>
7. Варга Т. М. Порушення прав людини на доступ до культурної спадщини під час російської агресії проти України. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2023. № 5. С. 104–108. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/290529/284117>
8. Вечерський В. В. Взаємодія України з Комітетом всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Питання культурології. 2022. № 40. С. 120–128.
9. Гаврилук С.В., Надольська В.В. Музеї світу: комунікаційні стратегії та

формування іміджу. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. 2024. Випуск 48. С. 327–333.

10. Гальона Н. П., Дудко, І. В., Калита, О. М., Шемет, В. Г. Особливості міжкультурної комунікації в науковому дискурсі. Культурологічний альманах. 2025. № 2. С. 374–380. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2025.2.45>

11. Герман А. Показники довіри на рівні міждержавних відносин за підтримки культурної дипломатії. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти. 2020. № 5. С. 22–34. <https://doi.org/10.31866/2616-745x.5.2020.203658>

12. Гололобов С. М., Мірзоян К. О. Сутність, моделі та етапи формування і реалізації державної політики у сфері культури в сучасній Україні. Економіка, управління та адміністрування. 2023. № 2. С. 119–128. [https://doi.org/10.26642/ema-2023-2\(104\)-119-128](https://doi.org/10.26642/ema-2023-2(104)-119-128)

13. Гончаренко Н. Трансформація уявлень про культурну спадщину та дилеми вибору між її збереженням і усуненням. Культурологічна думка. 2024. Том 26. № 2. С. 159–172.

14. Горбатюк А. Ю. Трансформація культурних парадигм: вплив ідей трансгуманістів і сучасних технологій на гуманізм. Культурологічний альманах. 2023. № 4. С. 206–211. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2023.4.28>

15. Горбул Т. О. Діджиталізація культурної спадщини в Україні: аналіз особливостей в контексті розвитку цифрової культури. Культурологічний альманах. 2023. № 4. С. 212–218. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2023.4.29>

16. Гундорова Т. Транзитна культура і постколоніальна травма. Видавництво Віхола, 2024. 272 с.

17. Динаміка сучасної культури: наукова і техніко-технологічна детермінація : монографія. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. 484 с.

18. Дзюба О. А. Формування позитивного культурного іміджу країни (на прикладі Німеччини). Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти. 2020. № 5. С. 218–236. <https://doi.org/10.31866/2616-745x.5.2020.203712>

19. Запорожченко О. В. Феномен «культурного шоку» та парадигма мультикультуралізму в умовах сучасності. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2022. № 38. С. 14–18.

20. Зінченко М. В. Аукціон як культурно-економічний феномен сучасного мистецького процесу. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2023. № 1. С. 191–196.

21. Інглеарт Р. Модернізація та постмодернізація. 2020. <https://anthologyfortheeasy.webnode.com.ua/l/ronald-inglegart-modernizatsiya-ta-postmodernizatsiya/>

22. Казначеева Л. М. Міжнародна культурна співпраця: на прикладі реалізації соціокультурних проєктів. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал. 2021. № 3. С. 22–26.

23. Кац Х. Формування культурних трендів через інтернет-спільноти. URL : <https://www.mediakrytyka.info/ohlyadyanalitika/formuvannya-kulturnykh-trendiv-cherez-internet-spilnoty.html>

24. Каць І. Культурні конвенції ЮНЕСКО, як інструмент сталого розвитку. 2021. URL: <https://uccr.org.ua/news/kulturni-konventsii-iunesko-iak-instrument-staloho-rozvytku/>

25. Кива Н. Культурна політика Німеччини та Федеральний культурний фонд.

2020. URL: <https://uaculture.ucf.in.ua/texts/kulturna-polityka-nimechchyny-ta-federalnyj-kulturnyj-fond/>
26. Конвенція про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/952_008#Text
27. Качковська Я. О. Розвиток концепції цифрових музеїв: історіографічний огляд. Культурологічний альманах. 2024. № 1. С. 101–106. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.1.12>
28. Кириченко О. В. Порівняльний аналіз міжнародного туризму в країнах Європи: досвід різних регіонів та країн [Електронний ресурс]. Економіка та суспільство. 2024. Випуск 59. <file:///C:/Users/user/Downloads/3436-Текст%20статті-3350-1-10-20240221.pdf>
29. Комарніцька О. В. «Креативна Європа» як інструмент фінансування та підтримки культурних ініціатив в Україні. Культурологічний альманах. 2024. № 1. С. 332–339. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.1.43>
30. Комарніцька О. В. Проекти у сфері культури як інструмент посилення культурної присутності України у світі (з досвіду діяльності Українського інституту та Українського культурного фонду). Питання культурології. 2024. Вип. 43. С. 125–141.
31. Кравець І. Актуальні підходи до визначення поняття "культурний геноцид". Вісник: Українські культурологічні студії. 2024. Том 1. № 14. С. 40–44. <https://ucs.knu.ua/article/view/2867/2458>
32. Краснодєд Т., Попова Т. Потенціал України у контексті міжнародного туризму. Економіка та суспільство. 2021. № (28). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-28-8>
33. Кудлай І.В., Бабіна В.О. Міжнародні зв'язки та кроскультурна комунікація. Регіональні студії. 2023. С. 151–156. <http://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/34/26.pdf>
34. Кузьменко Ю. Навіщо світу ЮНЕСКО? Про історію, функції, конкретні дії організації та позицію щодо України (експлейнер). 2023. <https://suspilne.media/culture/545491-naviso-svitu-unesko-pro-istoriu-funkcii-konkretni-dii-organizacii-ta-poziciu-sodo-ukraini-eksplejner/>
35. Культура в контексті практичних форм буття людини : монографія / відп. ред. М. М. Бровко. Ніжин : Лисенко М. М., 2022. 400 с.
36. Культура і мистецтво ХХІ століття: полілог сучасної гуманітаристики : колект. монографія / відп. ред. Л. П. Бойко. Київ : Видавничий центр КНУКіМ, 2023. 508 с.
37. Культура та політика: багатозначність (взаємозв'язків). URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/culture-politics/>
38. Культура як синтез мистецтв і ремесел : колект. монографія / Нац. іст.-етнограф. заповідник «Переяслав» ; за наук. ред.: Ю. Г. Легенького, О. В. Колибенка. Ніжин ; Київ ; Переяслав : Вид. Лисенко М. М., 2023. 360 с.
39. Культурна спадщина та національна безпека : аналіт. доп. / [В. Потапенко, Ю. Тищенко, Ю. Каплан та ін.] ; за ред. В. Потапенка. Київ : НІСД, 2023. 58 с.
40. Культурне різноманіття. https://ukrayinska.libretexts.org/Бізнес/Менеджмент/Книга%3А_Організаційна_поведінка/02%3А_Управління_демографічним_та_культурним_розмаїттям/02.3%3А_Культурне_різноманіття
41. Культура та політика: багатозначність (взаємозв'язків). Онлайн-курс. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/culture-politics/>

42. Макарова М. В. Взаємозв'язок глобалізації та культури у сучасному світі. Питання культурології. 2022. № 40. С. 54–61.
43. Мамедова В. М. Міжнародна культурна релокація як чинник формування інноваційних культурних практик. Культурологічний альманах. 2025. № 1. С. 360–366.
44. Маслікова І. Міжнародне співробітництво у сфері культури в умовах російсько-української війни: культурологічний аспект. Вісник: Українські культурологічні студії. 2023. № 1 (12). С. 4-9. [https://doi.org/10.17721/UCS.2023.1\(12\).01](https://doi.org/10.17721/UCS.2023.1(12).01)
45. Медведева В., Шендрик О. Міжнародне співробітництво публічних бібліотек України : монографія. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 248 с.
46. Метакультурні виміри активності мистецтва: монографія / М.М. Бровко. Ніжин: Видавець МП Лисенко, 2024. 328 с.
47. Міжнародна реакція на руйнування українських пам'яток культурної спадщини та допомога з їх збереження: одеський досвід. 2024. <https://odessa.online/hto-i-yak-dopomagaє-ukrayini-vidnoviti-zrujnovani-pam-yatki-kulturnoyi-spadshhini-odeskij-dosvid/>
48. Міжнародні відносини: соціокультурний вимір ХХІ ст.: монографія. Заг. ред.: І.О. Костиця. Київ: КНУКіМ. 2024. 248 с.
49. Міщенко М. Охорона нерухомих об'єктів культурної спадщини в умовах агресивної війни: теоретико-практичні аспекти. Культурологічна думка. 2023. Том 23. № 1. С.168–177.
50. Міщенко А. Б., Пугач А. В. Геокультурні трансформації українців у процесі європейської інтеграції. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти. 2024. № 13. С. 130-146. doi:<https://doi.org/10.31866/2616-745X.13.2024.306905>.
51. Мокан Н. І., Чорноморденко І. В. Діалог культур як діалог цінностей. Мультиверсум. Філософський альманах. 2021. Вип. 1(1). С. 139–154.
52. Монько Т. С. Міжнародні відносини як складова культурної політики України на сучасному етапі. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2017. № 2. С. 52-55.
53. Необхідність міжнародної співпраці в сфері культури та креативній індустрії. URL: <https://sk-ua.org/uk/необхідність-міжнародної-співпраці/>
54. Олійник О.С. Культурні практики як форма активного культурного споживання. Культурологічна думка. 2023. №2. С. 134-142.
55. Освітні організації культурної та креативної індустрії. <https://sk-ua.org/uk/освітні-організації-культурної-та-кр/>
56. Панченко В., Живоглядова Д. Сучасні практики обміну культурними ресурсами: досвід міжнародних мережевих структур. Наукові записки НаУКМА. Історія і теорія культури. 2021. Том 4. С. 28–34.
57. Пархомчук О. С., Коппель О. А. Транскордонне співробітництво та міжнародні відносини в Європі. Транскордонне співробітництво та міжнародні відносини в Європі. Науковий журнал «Політикус», 2024. С. 170–173
58. Почепцов Г. «Війна четвертого покоління – це війна культур» [Електронний ресурс]. URL: http://vgolos.com.ua/articles/georgiy_pocheptsov_viyana_chetvertogo_pokolinnya_tse_viyana_kultur_255172.html.
59. Реєнт О., Денисенко Г. Культурна спадщина України в умовах російсько-української війни: виклики та наслідки збройної агресії. Український історичний журнал. 2024. № 6 (579). С. 44–65.

60. Ризики в сучасному нестабільному суспільстві: соціальні і культурні виміри / за ред. Л. Г. Скокової. Київ: Інститут соціології НАН України, 2021. 295 с.
61. Сливінський А. О. Принцип соціокультурної рівнозначності як критеріальний еквівалент ефективної взаємодії країн і народів: труднощі реалізації. Культурологічний альманах. 2024. № 4. С.263–273. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.4.30>
62. Соціокультурні трансформації та геополітичні виклики в умовах багатопольярного світу : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 24 листоп. 2022 р.) / відп. ред. А. Кравченко. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2022. 361 с.
63. Співробітництво у сфері культури. Програма ЄС «Креативна Європа» / Представництво України при Європейському Союзі. 2021. <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/galuzeve-spivrobitnictvo/kulturne-spivrobitnictvo-kreativna-yevropa>
64. Стебельська О. І. До питання про симулякризацію соціально-культурного простору. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2022. № 39. С. 66-74.
65. Стратегії розвитку культури України на 2025–2030 роки. 20.12.2024. <https://kyivurbanfolk.center/novyny/strategii-rozvytku-kultury-ukrainy-na-2025-2030-roky>
66. Тулай О. І., Карпишин Н. І., Ференс, Б. В. Домінанти збереження та розвитку людського потенціалу в умовах турбулентності глобального світу. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти. 2024. № 13. С. 84–98. <https://doi.org/10.31866/2616-745X.13.2024.306866>
67. Тарангул Л. М., Чернікова І. В., Дрогомирецька Л. Р. Збереження історико-культурної спадщини України як чинник національної ідентичності. Культурологічний альманах. 2024. № 1. С. 147–159. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.1.18>
68. Усик О. Функції забезпечення міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури та спорту. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2024. № 31(1). С. 489–496. <https://doi.org/10.32631/vca.2024.1.42>
69. Хижняк Л. М. ЮНЕСКО і міжнародне культурне співробітництво у контексті геополітичної динаміки. Стратегічні напрями зовнішньої політики і дипломатії країн світу : матеріали VI Всеукраїнського науково-практичного круглого столу (21 листопада 2024 року, м. Харків, Україна) [Електронний ресурс] / за ред. Н. А. Вінникової, М. І. Писаревського, В. П. Солових, Л. М. Хижняк. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. С. 184-187. URL : <https://ekhnuir.karazin.ua/items/274882d3-90b6-4047-8a00-82f310f955de>
70. Хижняк Л. М. Університет у міській культурній спадщині до, під час війни та післявоєнний період. Вісник Національного технічного університету України «Київський політех. інститут». Політологія. Соціологія. Право. 2023. № 2. С. 21-28.
71. Хижняк Л. М. Десять функцій університету в розвитку та збереженні міської культурної спадщини під час війни. Перспективи. Соціально-політичний журнал. 2023. № 1. № 2. С. 94-102.
72. Ховпун О. С., Домбровська О. В. Міжнародні стандарти захисту прав людини в культурній дипломатії. Культурологічний альманах. 2025. № 3. С. 394–400. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2025.3.48>
73. Цілеспрямоване знищення культури України має припинитися: експерти ООН. URL: <https://news.un.org/en/story/2023/02/1133762>
74. Шевченко М. І. Сучасні концепції міжкультурної взаємодії в умовах глобалізації та сучасних міжнародних відносинах. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти. 2023. № 12. С. 164–179. <https://doi.org/10.31866/2616->

75. Як бібліотеки світу створюють соціальний вплив. 25.01.2025. URL: <https://livelibrary.com.ua/news/worldwide-social-impact/>
76. Authentic Ukraine: Intangible Cultural Heritage. URL: <https://authenticukraine.com.ua/intangibleheritage-of-ukraine>
77. ENCATC. European network on cultural management and policy : вебсайт. 2020. URL: <https://www.encatc.org/>
78. European cultural leadership: Official website. 2020. URL: <https://europeanculturalleadership.org>
79. European network on cultural management and policy. <https://www.encatc.org/> Voices of culture: вебсайт. 2020. URL: <https://voicesofculture.eu/>
80. Firican Diana Andreea. "Digital Transformation and Digital Culture: A Literature Review of the Digital Cultural Attributes to Enable Digital Transformation" Proceedings of the International Conference on Business Excellence. vol.17, no.1, 2023, pp.791-799.
81. Global Transformations: Politics, Economics and Culture / D.Held, A.McGrew, D.Goldblatt, J.Perraton ; in C.Pierson, S.Tormey (ed.) // Politics at the Edge. Political Studies Association Yearbook Series. – London: Palgrave Macmillan, 2000. DOI: 10.1057/9780333981689_2.
82. Culture Bridges (Культурні мости). URL: http://culturebridges.eu/about_program
83. Culture & Creativity. URL: <https://www.britishcouncil.org.ua/programmes/arts/culture-and-creativity>
84. Creative Europe. URL: <https://creativeeurope.in.ua/>
85. House of Europe. URL: <https://festival2020.houseofeurope.org.ua/>
86. Museum Innovation Barometer. URL: <https://www.museumbooster.com/mib>
87. Hofstede G. Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions, and Organizations Across Nations. Second Edition. Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage Publications, 2001. 596 p.
88. Malysh N., Shevchenko V. and Tkachuk-Miroshnychenko O. State policy in the sphere of protection of cultural heritage in Ukraine. Journal of Cultural Heritage Management and Sustainable. 2021. Vol. 11. № 3. Pp. 262–279. DOI: doi.org/10.1108/JCHMSD-03-2020-0047
89. Virtual museum of intangible cultural heritage of Ukraine. URL: <http://virtmuseum.uccs.org.ua/ua/site/introdaction>

Електронне навчальне видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимі

Хижняк Лариса Михайлівна

МІЖНАРОДНЕ КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Методичні рекомендації
до семінарських занять і самостійної роботи для здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії» освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини»

В авторській редакції

Підписано до розміщення 21.05.2026. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 3,12. Обсяг 0,593 Мб. Зам. № 273/26.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна